

DEBRECENI ÍTÉLŐTÁBLA

Pf.II.20.264/2012/2. szám

A Debreceni Ítéltábla az előbb személyesen eljáró, majd dr. ... pártfogó ügyvéd, végül a fellebbezési eljárás során dr. ... pártfogó ügyvéd (cím) által képviselt felperes neve sz.-i (cím) lakos felperesnek - az OITH Módszertani és Jogi Képviseleti Főosztálya (cím, ügyintéző: dr. ... bíró) által képviselt Csongrád Megyei Bíróság (címe) I. rendű, a dr. ... pénzügyőr őrnagy jogtanácsos által képviselt II.rendű alperes neve (cím) II. rendű, a dr. ... elnök által képviselt Békés Megyei Bíróság (cím) IV. rendű és az OITH Módszertani és Jogi Képviseleti Főosztálya (cím, ügyintéző: dr. ... bíró) által képviselt Szegedi Ítéltábla (cím) V. rendű alperes ellen kártérítés iránt indított perében a Hajdú-Bihar Megyei Bíróság 10.P.21.302/2009/70. számú ítélete ellen a felperes által 80. sorszám alatt előterjesztett fellebbezés folytán - tárgyaláson kívül - meghozta a következő

részítéletet:

Az ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét részítéletnek tekinti, annak a keresetet a III. rendű alperessel szemben elutasító és a felperest az állam javára 147 540 (Egyszáznegyvenhétezer-ötszáznegyven) forint illeték megfizetésére kötelező rendelkezéséről megállapítja, hogy hatálytalan; egyebekben az első fokú ítéletet helybenhagyja.

A felperes pártfogó ügyvédje díjának viselésére az állam köteles.

Ez ellen a részítélet ellen nincs helye fellebbezésnek.

Indokolás:

2006. március 31-én a felperes és házastársa **N.**-nál kívánták átlépni a magyar határt. A vámellenőrzés során a felperestől 6 doboz **R.** márkájú magyar adójege nélküli cigarettát foglaltak le és koboztak el. A **N.**-i Vámhivatal feljelentése alapján a Sz.-i Fővámhivatal Bű...../2-2006. számú határozatával a felperest 10 000 forint pénzbírság megfizetésére kötelezte vámszabálysértés elkövetése miatt. A határozattal szemben a felperes kifogást nyújtott be. A Szegedi Városi Bíróság 24.Szk...../2006/2. számú végzésével a Sz.-i Fővámhivatal szabálysértési ügyben hozott határozatát hatályában fenntartotta. A felperes tárgyalás tartása iránti kérelmet terjesztett elő, ám a tárgyalási határnapon nem jelent meg, így a Szegedi Városi Bíróság 2.Szt..../2006/5. számú végzésével a szabálysértési eljárást megszüntette, az iratokat visszaküldeni rendelte az elsőfokú hatóságnak azzal,

hogy kimondta, az ügyben a jogerő napja 2006. július 19. A felperes a Legfelsőbb Bírósághoz címezve „felülvizsgálati kérelmet” nyújtott be a Sz.-i Fővámhivatalhoz, amely a beadványt a Szegedi Városi Bírósághoz továbbította. A Szegedi Városi Bíróság a beadványt perújításként értékelte, s a 2.Szk..../2007. számú perújítási eljárásban 2007. július 6. napjára tárgyalást tűzött ki, melyet a felperes szabályszerű idézés ellenére elmulasztott, ezért a bíróság 3. sorszámu végzésével az eljárást megszüntette és a Szegedi Városi Bíróság 2.Szt..../2007/5. számú végzését hatályában fenntartotta.

A jogerős szabálysértési határozat alapján a II. rendű alperes 2008. február 21-én letiltási rendelvényt bocsátott ki a nyugdíjfolyósító intézet felé, amely a felperestől a 10 000 forint pénzbírságot behajtotta. A Szegedi Városi Ügyészség Tk..../2008/1/1. számú határozatával óvást nyújtott be az intézkedéssel szemben, arra tekintettel, hogy a végrehajtás elrendelésére az alapul szolgáló határozat jogerőre emelkedését követő 1 év eltelte után került sor. Az óvás alapján a felperes részére a 10 000 forint levont pénzbírságot a II. rendű alperes visszautalta.

A felperes a fent részletezett események miatt pert indított a Csongrád Megyei Bíróság I. rendű, a Vám- és Pénzügyőrség Országos Parancsnoksága II. rendű, valamint az Igazságügyi és Rendészeti Minisztérium III. rendű alperesek ellen kártérítés iránt. A Szegedi Ítéltábla Pkk.III.20.608/2008/2. számú végzésével az eljárás lefolytatására a Békés Megyei Bíróságot jelölte ki. E per IV. rendű alperese hiánypótlásra szólította fel a felperest, aki a hiányokat a megadott határidőn belül nem pótolta, ezért a Békés Megyei Bíróság 12.P.20.287/2008/5. számú végzésével a keresetlevelet idézés kibocsátása nélkül elutasította. A felperes fellebbezése folytán eljáró Szegedi Ítéltábla Pf.III.20.222/2009/2. számú végzésével e határozatot helybenhagyta. A felperes felülvizsgálati kérelmét a Legfelsőbb Bíróság hivatalból elutasította.

A Békés Megyei Bíróság előtt P.20.287/2008. számon folyamatban volt perben a felperes a bíróság 2. sorszámu hiánypótlásra felhívó végzését követően 3. sorszám alatt előterjesztett beadványában „keresetét kiterjesztette” a Békés Megyei Bíróság IV. rendű alperesre, s kérte annak kizárását az ügy elintézéséből. A Szegedi Ítéltábla Pkk.III.20.075/2009/2. számú végzésével a Békés Megyei Bíróság kizárását megtagadta.

A felperes személyesen előterjesztett keresetében kérte, hogy a bíróság kötelezze: az I. rendű alperest 11 000 000 forint, s annak kamatai megfizetésére, tekintettel arra, hogy a Szegedi Városi Bíróság előtt folyt szabálysértési eljárásban benyújtott „felülvizsgálati kérelmét” a bíróság nem terjesztette fel a Legfelsőbb Bíróságra, hanem azt kifogásként bírálta el. Sérelmezte, hogy a keresetlevél benyújtásakor nem tüntették fel az érkeztető bélyegzőn, hogy azt személyesen hozta-e, illetve hány példányban nyújtotta be; a II. rendű alperest 10 000 000 forint és annak kamatai megfizetésére arra hivatkozással, hogy tőle a kiszabott 10 000 forint pénzbírságot az elévülési határidő eltelte után hajtotta be, egyébként is akadályozta őt az igényérvényesítésben; a III. rendű alperest 10 000 000 forint és annak kamatai megfizetésére; a IV. rendű alperest 20 000 000 forint és annak kamatai megfizetésére, arra hivatkozással, hogy a keresetlevelét idézés kibocsátása nélkül elutasító végzést hatáskör és illetékesség hiányában eljárva hozta meg; az V. rendű alperest 10 000 000 forint és annak kamatai megfizetésére, arra hivatkozással, hogy a

Csongrád Megyei Bíróság és társai ellen indított kártérítési perben a Békés Megyei Bíróság kizárását - annak ellenére, hogy őt beperelte - megtagadta, s nem jelölt ki új bíróságot a per elbírálására. Követelése jogalapját mindegyik esetben a Ptk. 349. §-ában jelölte meg.

Az alperesek a kereset elutasítását kérték, hivatkozva arra, hogy az államigazgatási, illetve bírósági jogkörben okozott kár megtérítésének feltételei az adott esetben nem állnak fenn.

Az elsőfokú bíróság ítéletében a keresetet elutasította. Kötelezte a felperest, hogy az I. és V. rendű alperesek részére egyenként 15 000 forint, a II. rendű alperes részére 250 000 forint perköltséget, míg az állam javára 900 000 forint kereseti illetéket fizessen meg, s kimondta, hogy a felperes pártfogó ügyvédjének díját az állam viseli.

A határozata indokolásában kiemelte, hogy annak ellenére, hogy a felperest részletesen tájékoztatta az általa bizonyítandó tényekről, a bizonyítás eszközeiről, a bizonyítás elmaradásának következményeiről, a felperes a keresetlevelében előadottakat nem részletezte, így azt hiányos tartalma alapján lehetett elbírálni.

Az I. rendű alperessel szembeni követelés tárgyában hangsúlyozta, hogy a szabálysértésekről szóló 1999. évi LXIX. törvény (a továbbiakban: Sztv.) szabályainak betartásával folytatta le a Szegedi Városi Bíróság a szabálysértési eljárást: a szabálysértési hatóság döntése ellen az érintett által benyújtott kifogást tárgyaláson kívül bírálta el, majd e határozattal szemben igénybe vehető jogorvoslat (tárgyalás tartása iránti kérelem) alapján tárgyalást tartott, amelyen a felperes szabályszerű idézés ellenére nem jelent meg, ezért a bíróságnak az eljárás megszüntetéséről kellett döntenie. „Felülvizsgálati kérelem” elnevezésű jogorvoslat a szabálysértési eljárásban nem létezik, az ekként címzett beadványt a bíróságnak tartalma szerint kell elbírálni, ahogyan azt a Szegedi Városi Bíróság is tette.

Rámutatott, hogy a keresetlevél benyújtott példányszáma, illetve az érkezés módja feltüntetésének hiánya legfeljebb eljárásjogi szabálysértés lehet, amely bírósági jogkörben okozott kár megtérítésének alapjául semmiképpen sem szolgálhat.

Megállapította, hogy a II. rendű alperes valóban az elévülési határidő eltelte után hajtotta be a kiszabott pénzbírságot a felperestől, ám az ügyészi óvást követően megtörtént a behajtott összeg visszautalása, így a felperest kár nem érte. A bíróság által beszerzett iratokból nem volt megállapítható, hogy a II. rendű alperes a felperesi igényérvényesítést bármilyen formában akadályozta volna.

Hangsúlyozta, hogy a IV. rendű alperes az előtte P.20.287/2008. számon folyt perben a Szegedi Ítéltábla kijelölő határozata alapján járt el, tekintettel arra, hogy az egyébként illetékes Csongrád Megyei Bíróság a Pp. 13. § (1) bekezdés a) pontja értelmében, mint fél, az ügy elintézéséből ki volt zárva. A kijelölés alapján a IV. rendű alperes hatáskörrel és illetékességgel rendelkező bírósággá vált, a felperes ezzel ellentétes hivatkozása alaptalan.

Az V. rendű alperes a Békés Megyei Bíróság kizárását megtagadó határozatával összefüggésben aláhúzta, hogy e határozatát a Szegedi Ítéltábla a Pp. 146. § (2)

bekezdésének értelmezése alapján hozta meg, így ez a határozat kártérítés alapjául semmiképpen sem szolgálhat.

A pervesztes felperest kötelezte az ügy tárgyi költségfeljegyzési jogos volta folytán le nem rótt kereseti illeték állam javára történő megtérítésére, illetve az I., II. és V. rendű alperes részére perköltség megfizetésére.

Az ítélettel szemben a felperes terjesztett elő fellebbezést, amelyben elsődlegesen kérte a határozat megváltoztatását, s keresete szerinti ítélet hozatalát, másodlagosan az ítélet hatályon kívül helyezését és az elsőfokú bíróság utasítását a per újabb tárgyalására és újabb határozat hozatalára, harmadsorban az ítélet részbeni megváltoztatásával a II. rendű alperes részére megítélt perköltség összegének leszállítását, negyedsorban az ítélet részbeni megváltoztatásával a felperes illetékfizetésre kötelezésének mellőzését.

I. Az I. rendű alperessel kapcsolatos követelése tárgyában kifejtette, hogy az általa előterjesztett felülvizsgálati kérelmet nem kifogásként, hanem érdemi jogorvoslati kérelemként „magasabb bírói fórumhoz való folyamodásként” kellett volna elbírálnia a Szegedi Városi Bíróságnak. A Római Egyezmény 6. és 13. cikkére utalással rámutatott, hogy a jogorvoslat lehetőségét minden olyan ügyben biztosítani kellett volna számára, ahol bírósági határozat született, ezért téves az első fokú ítélet, mert egy nemzetközi jogi normát sértett meg, s ezzel a felperesnek kárt okozott. A benyújtott keresetlevélben a példányszám és az érkeztetés módja feltüntetésének hiánya miatt nem tudja azt bizonyítani, hogy hány példányban, milyen mellékletekkel terjesztette azt elő.

II. Nyilvánvaló jogsértés, hogy a kiszabott bírságot tőle a II. rendű alperes behajtotta, holott azt elévülés miatt nem tehetette volna meg. Ezzel a felperes megélhetését veszélyeztette, emberi méltósághoz való jogát sértette meg, mellyel a keresetben megjelölt összegű nem vagyoni kárát okozta.

IV. Megismételte, hogy a IV. rendű alperes a P.20.287/2008. számú ügyben hatáskör és illetékesség hiányában hozott határozatot. Vitatta, hogy a Szegedi Ítéltábla helyesen járt el a Békés Megyei Bíróság kijelölésével. Álláspontja szerint a keresetlevele hiányainak pótlására hosszabb határidőt kellett volna biztosítani. Azzal, hogy az ügyében a IV. rendű alperes járt el, holott őt perbe kívánta állítani, a tisztességes eljáráshoz való joga sérült.

V. Az V. rendű alperesnek más bíróságot kellett volna kijelölnie ügye tárgyalására, mert a Békés Megyei Bíróságnak tudomása volt arról, hogy be kívánja perelni, ebből következően pedig kétséges a IV. rendű alperes pártatlansága az előtte folyó ügyben.

VI. Elfogadhatatlannak találta, hogy az elsőfokú bíróság nem halasztotta el az ügyben tartott utolsó tárgyalást pártfogó ügyvédje kérelme ellenére, ezzel elzárta őt a hatékony jogérvényesítés, képviselői lehetőségétől, amely kihatott az ügy érdemi elbírálására is, így a hozott ítélet megalapozatlan, ezért indokolt annak hatályon kívül helyezése.

VII. A II. rendű alperes részére megállapított perköltség összege túlzott, azzal arányos munkát a képviselő nem végzett.

VIII. Állította, hogy őt a személyes költségmentesség megilleti, erre figyelemmel az elsőfokú bíróság nyilvánvalóan tévedett, amikor a feljegyzett kereseti illeték állam javára történő megfizetésére kötelezte.

Az alperesek fellebbezési ellenkérelmet nem terjesztettek elő.

A fellebbezés alaptalan.

Az ítélet tábla mindenekelőtt rámutat arra, hogy az elsőfokú bíróság 94. sorszámu végzésével kijavított 87. sorszámu végzésében megállapította, hogy „az eljárás a felperes és a III. rendű alperes vonatkozásában 2010. május 29-én félbeszakadt”. A Pp. 112. § (2) bekezdése értelmében ettől kezdve e felek egymás közti viszonyára vonatkozó minden bírói rendelkezés, illetve minden perbeli cselekmény hatálytalan, így a 70. sorszámu ítéletnek a keresetet a III. rendű alperessel szemben elutasító döntése, a 900 000 forint feljegyzett illeték III. rendű alperessel szembeni követelés pertárgy értékével (10 000 000 forint) az egész pertárgyérték (61 000 000 forint) arányos részének (147 540 forint) megfizetésére kötelező rendelkezése, illetve a felperes fellebbezésének ezekkel kapcsolatos része is. Ebből következően az ítélet tábla a megyei bíróság ítéletét a felperes, valamint az I., II., IV. és V. rendű alperesek jogviszonyát elbíráló részítéletnek tekintette, s a Pp. 213. § (1) bekezdése szerint maga is részítéletet hozott.

Az alperesek kártérítési felelősségének megállapításával kapcsolatban a Ptk. 339. § (1) bekezdésében, illetve a Ptk. 349. § (1) és (3) bekezdésében írtakat kell figyelembe venni. Ezek alapján az államigazgatási és a bírósági jogkörben okozott kár megtérítésének feltételei az alábbiak:

- jogellenes magatartás
- kár
- okozati összefüggés
- vétkesség
- a kár rendes jogorvoslással nem volt elhárítható, illetőleg
- a kár elhárítására alkalmas rendes jogorvoslati lehetőségeket a károsult igénybe vette.

A kártérítési felelősség megállapításához szükséges e tényállási elemek konjunktívak, ami azt jelenti, hogy akárcsak egynek a hiánya is azt eredményezi, hogy a bíróságnak a keresetet el kell utasítani, s a további tényállási elemek vizsgálata szükségtelen.

Hangsúlyozza az ítélet tábla, hogy az elsőfokú bíróság a Pp. 3. § (3) bekezdésében írt tájékoztatási kötelezettségének eleget tett (50. sorszámu jegyzőkönyv), ennek ellenére a felperes az ezt megelőzően írtakhoz képest további tényelőadást nem tett, bizonyítási indítványt nem terjesztett elő, így keresetlevelét csak annak hiányos tartalma alapján lehetett elbírálni.

I. A felperes alaptalanul hivatkozott arra, hogy az „Egyezményben és az Alkotmányban biztosított jogai sérelmet szenvedtek azzal, hogy „felülvizsgálati kérelmét” kifogásként értékelték az eljáró szervek, s ezzel nem biztosították számára a jogorvoslat lehetőségét”. Az emberi jogok és az alapvető szabadságok védelméről szóló, Rómában, 1950. november

4-én kelt Egyezmény és az ahhoz tartozó nyolc kiegészítő jegyzőkönyv kihirdetéséről szóló 1993. évi XXXI. törvény szerint az Egyezmény 13. cikke akként szól, hogy „bármely, akinek a jelen egyezményben meghatározott jogait és szabadságait megsértették, joga van ahhoz, hogy a hazai hatóság előtt a jogsérelem hatékony orvoslását kérje az esetben is, ha e jogokat hivatalos minőségben eljáró személyek sértették meg”. A perbeli események megtörténtekor hatályban volt, s így a jogviszony elbírálására irányadó Alkotmány 57. § (5) bekezdése kimondta, hogy „a Magyar Köztársaságban a törvényben meghatározottak szerint mindenki jogorvoslattal élhet az olyan bírósági, közigazgatási és más hatósági döntés ellen, amely a jogát vagy jogos érdekét sérti. A jogorvoslati jogot - a jogviták ésszerű időn belüli elbírálásának érdekében azzal arányosan - a jelenlévő országgyűlési képviselők kétharmadának szavazatával elfogadott törvény korlátozhatja.” Az Alkotmánybíróság több határozatában is állást foglalt arról, hogy valamely államigazgatási (hatósági) döntéssel szemben a bírósághoz benyújtható kereset (kérelem, kifogás) az alkotmányossági követelményeket kielégítő jogorvoslat. Így a szabálysértési hatóságként eljáró fővárm hivatal határozatával szemben az Sztv. 36. § (1) bekezdése szerint benyújtható kifogás bíróság általi elbírálásával a jogorvoslathoz való alkotmányos jogból származó követelmények az Sztv. által nem csorbítottak, a Szegedi Városi Bíróság Sztv-t helyesen alkalmazó eljárásával a felperes jogai sérelmet nem szenvedtek. A felperes „felülvizsgálati kérelmet” a Legfelsőbb Bírósághoz címezve a Sz.-i Fővárm hivatalhoz nyújtott be, amely azt 2007. május 7-én a Szegedi Városi Bírósághoz tette át az iratokkal együtt. A bíróság a beadványt az eljárási szabályok szerint lehetséges tartalma szerint - helyesen - perújítási kérelemként vette figyelembe. A felperes 2. sorszámú beadványában a szabálysértési eljárás megszüntetését kérte, a Szegedi Városi Bíróság 2.Szk..../2007/3. számú végzésével az eljárást megszüntette és a Szegedi Városi Bíróság 2.Szt..../2007/5. számú végzését hatályában fenntartotta. Az eljáró bíróság tehát a felülvizsgálati kérelmet - a fellebbezés állításával szemben - nem kifogásként, hanem perújítási kérelemként, azaz az Sztv. által biztosított érdemi rendkívüli jogorvoslati kérelemként bírálta el, „nemzetközi jogi normát” nem sértett. Jogellenesség hiányában az I. rendű alperes kártérítési felelőssége további elemeinek vizsgálata szükségtelen.

Annak, hogy a felperes beadványa érkeztetésekor nem lett feltüntetve, hogy az hány példányban, s mi módon érkezett, az ügy elbírálása szempontjából semmilyen jelentősége nincs, ebből eredően a felperest kár nem érte.

2. Helytállóan kifogásolta a felperes, hogy a II. rendű alperes az Sztv. 26. § (1) bekezdését megsértve jogellenesen járt el, amikor a vele szemben kiszabott 10 000 forint pénzbírság végrehajtását az alapul szolgáló határozat jogerőre emelkedését (2006. július 19.) követő 1 év eltelte után, 2008. február 21-én kezdeményezte letiltási rendelvénnyel kibocsátásával. Az ügyészi óvás eredményeként a felperes az időközben nyugdíjából letiltott 10 000 forintot visszakapta, így őt vagyoni kár - ahogyan azt az elsőfokú bíróság helyesen emelte ki - nem érte. A fellebbezésben állított emberi méltósághoz való joga megsértésére, ebből eredően nem vagyoni kár iránti igényre az elsőfokú eljárásban a felperes nem hivatkozott, a Pp. 247. § (1) bekezdése szerint pedig keresetét ily módon a fellebbezési eljárás során nem változtathatja meg, mert az az érvényesített követelés jogi és ténybeli alapjának megváltoztatását is jelentené. A II. rendű alperessel szembeni követelés kár hiányában alaptalan.

4. Téves, hogy a IV. rendű alperes hatáskör és illetékesség hiányában hozott határozatot a P.20.287/2008. számú ügyben. A Békés Megyei Bíróságot a Szegedi Ítéltábla a Pp. 18. § (2) bekezdése alapján eljárva jelölte ki az ügy elbírálására. A megyei bíróság hatáskörét a Pp. 23. § (1) bekezdés b) pontja, illetékességét pedig a Szegedi Ítéltábla Pkk.III.20.608/2008/2. számú végzése alapozta meg.

A Békés Megyei Bíróság a keresetlevél hiányainak pótlására 8 napos határidőt engedélyezett. A Pp. 95. §-a szerint a bíróság „rövid határidő kitűzésével” adja vissza a beadványt hiánypótlásra. E határidő bírói határidő, tehát annak tartamát a pótolandó hiány jellegétől függően kell a bírónak megállapítani, akként, hogy az elégséges legyen a hiányok pótlására. Az adott esetben a bíróság az érvényesített jog alapjául szolgáló tények, azok bizonyítékai és a felperest ért kár mibenlétének kifejtésére, részletezésére hívta fel a felperest, amely jogi képzettség nélküli személy esetében is teljesíthető lett volna a megadott határidőn belül. Megjegyzi az ítéltábla, hogy a fél kérelmére a hiánypótlásra megállapított határidő meghosszabbítható, ám a felperes e lehetőséggel nem élt. A IV. rendű alperessel szembeni követelés jogellenesség hiányában alaptalan.

5. A Szegedi Ítéltábla - ahogyan azt az ítéltábla az előzőekben hangsúlyozta, - a Pp. 18. § (2) bekezdése alapján eljárva jelölte ki a Békés Megyei Bíróságot az eljárás lefolytatására 2008. december 17-én kelt Pkk.III.20.608/2008/2. számú végzésével. A felperes ezt követően terjesztette ki keresetét a Békés Megyei Bíróságra, amelynek kizárását az V. rendű alperes 2009. február 12-én kelt Pkk.III.20.075/2009/2. számú végzésével tagadta meg. A fellebbezés érvelésével szemben tehát a kijelölt határozat meghozatalakor a Szegedi Ítéltáblának nem lehetett tudomása arról, hogy a kijelölt bíróságot a felperes perbe kívánja vonni.

A kizárás megtagadásakor a Szegedi Ítéltábla a Pp. 13. § (1) bekezdés a) pontja, s nem a 13. § (1) bekezdés e) pontja szerinti kizárási okot vizsgálva határozott. Az V. rendű alperessel szembeni kereset jogellenes magatartás hiányában nem foghat helyt.

6. A felperes részére a B. Megyei Kormányhivatal 2011. március 4-én kelt határozatával rendelte ki pártfogó ügyvédként dr. **pártfogó ügyvéd neve-t**. A pártfogó ügyvéd a március 23-i tárgyaláson szabályszerű idézés ellenére nem jelent meg, majd az április 20-i tárgyaláson akként nyilatkozott, hogy „a felperessel - bár egy hónapja kaptam körülbelül a pártfogó ügyvédi kirendelésemet - érdemben a kapcsolatot csak részlegesen sikerült felvennem”. Amellett, hogy a keresetet a leírttal egyezően változatlanul fenntartotta, érdemi nyilatkozattétel végett kérte a tárgyalás elhalasztását. A megyei bíróság - miután az I., II., V. rendű alperes képviselője a kérelem teljesítését ellenző nyilatkozatot tett - a tárgyalást berekesztette és határozathirdetésre tűzött határnapot. Tekintettel arra, hogy a per 2009. március 9-én indult, a felperes a bíróság többszöri hiánypótlására való felhívásra sem reagált - holott a hiányok pótlása nem igényelt volna jogi végzettséget -, s a pártfogó ügyvédnek egyébként megfelelő idő állt rendelkezésére az érdemi nyilatkozat tárgyalás berekesztéséig való megtételére, az ítéltábla megítélése szerint a megyei bíróság nem sértette meg a felperes tisztességes tárgyaláshoz való jogát azzal, hogy az eljárás elhúzódásának további megakadályozása céljából a tárgyalást nem halasztotta el.

7. Alapítanul sérelmezi a fellebbezés a II. rendű alperes részére megállapított perkötség összegét. A II. rendű alperest jogtanácsos képviselte, akit pernyertessége esetén munkadíjából álló perkötség illet meg a Pp. 75. § (2) bekezdése és 78. § (1) bekezdése alapján. A munkadíj összegét a bíróság a bírósági eljárásban megállapítható ügyvédi költségekről szóló 32/2003. (VIII.22.) IM rendelet 3. §-ában írtak figyelembevételével állapítja meg. A 3. § (2) bekezdés a) pontja értelmében a II. rendű alperes képviselője részére a II. rendű alperessel szemben érvényesített követelés összege alapján megállapítható 10 000 000 forintos pertárgyérték alapján 500 000 forint munkadíj lenne elszámolható. A rendelet 3. § (6) bekezdése ugyanakkor kimondja, hogy a munkadíj megállapítása során a munkadíj összegét a bíróság indokolt esetben mérsékelheti, ha az nem áll arányban a ténylegesen elvégzett ügyvédi tevékenységgel. A mérséklésről a bíróság mérlegelési jogkörben eljárva dönt. Ahogyan azt a Legfelsőbb Bíróság egy eseti döntésében (BH. 1996. évi 321. sz. jogeset) kifejtette - s álláspontját a Debreceni Ítéltábla teljes mértékben osztja -, „a mérlegelés kiindulási alapjaként az egyetlen jogszabály által rögzített szempont kell, hogy szolgáljon, ez pedig a perérték”. A jogalkotó nem véletlenül a perértéket tette a díjmegállapítás alapjául, a magasabb perérték általában az ügy nagyobb jelentőségére utal, amely az igényérvényesítés során rendszerint a képviselő nagyobb felelősségével párosul, ezt pedig a részére megállapítandó munkadíjban is értékelni kell. A rendelet a munkadíjat a perérték százalékában állapítja meg, ami azonban természetesen nem jelentheti azt, hogy a bírói mérlegelés ne mehetne akár 1 % alá is. A rendelet az alsó határt tételesen is megszabja 10 000 forintban (3. § (2) bekezdés a) pont). Ez a szabály azonban csak az igen kis pertárgyértékű, ún. bagatell ügyekben alkalmazandó, nem jelentheti azonban azt, hogy nagyobb pertárgyértékű ügyben is 10 000 forint lenne a bírói mérlegelés alsó határa. A kiindulási alapot jelentő perérték nagysága mellett a kialakult bírói gyakorlat korrekciós tényezőként a ténylegesen végzett munka mértékét értékeli mérlegelése során. A munkadíj megállapításánál ugyanis arra is figyelemmel kell lenni, hogy milyen volt a kifejtett tevékenység idő- és munkaigényessége, színvonala. Nagyobb perértékű ügyekben a képviselői munkavégzés mértékének figyelembevétele szükségképpen lefelé korrigálja a perérték alapján megállapítható munkadíjat, egyrészt mert a nagy perérték nem feltétlenül igényel egyben nagyobb mérvű munkavégzést is, másrészt pedig mert bizonyos perérték felett az annak százalékában kifejezett munkadíj olyan nagy összeg - több millió forint - is lehet, amely szükségképpen nem állhat arányban a kifejtendő munkavégzés mértékével. A lefelé történő korrekció azonban nem terjedhet odáig, hogy a mérlegelés során a pertárgyérték teljesen figyelmen kívül maradjon. A képviselő munkadíját nem lehet kizárólag csak a kifejtett tevékenységhez arányosítani, az ilyen mérlegelés kifejezetten jogszabálysértő, a 32/2003. (VIII.22.) IM rendelet egészébe ütközik, hiszen ez a jogszabály a perértéket tette a díjmegállapítás alapjául.

A perbeli esetben a II. rendű alperes képviselője a perben tartott mind a négy tárgyaláson megjelent, emellett egy rövid előkészítő iratot is előterjesztett. E szempontokat figyelembe véve az ítéltábla megítélése szerint a pertárgyérték 2,5 %-ában megállapított munkadíj nem túlzott mértékű, annak mérséklése nem indokolt.

8. A felperes az első fokú ítélet meghozatala után 79. sorszám alatt terjesztett elő személyes költségmentesség engedélyezése iránti kérelmet, amelynek a megyei bíróság 99. sorszámú végzésével helyt adott. A költségmentesség alkalmazásáról a bírósági

eljárásban szóló 6/1986. (VI.26.) IM rendelet (a továbbiakban: R.) 5. § (5) bekezdése szerint, ha a fél a költségmentesség engedélyezését az eljárás megindítását követően kéri, a költségmentesség hatálya - ha e rendelet másként nem rendelkezik - nem terjed ki az eljárásnak az engedélyezés előtti szakaszára. E rendelet 10. § (3) bekezdése a 10. § (1) bekezdés a) és b) pontja alapján engedélyezett költségmentesség visszaható hatályáról szól, ám a felperes a költségmentességet a 10. § (1) bekezdés c) pontja alapján kapta, így ennek visszamenőleges hatálya a kereseti illeték megfizetésére nincsen. Ebből következően az ítélet meghozatalakor még költségmentesség kedvezményben nem részesített pervesztes felperes a feljegyzett kereseti illeték állam javára történő megfizetésének kötelezettsége alól nem mentesíthető.

A kifejtettekre tekintettel az ítéltábla az elsőfokú bíróság részítéletét a fellebbezéssel érintett részében a Pp. 253. § (2) bekezdése alapján helybenhagyta.

A másodfokú eljárásban is pernyertes alpereseknek költsége nem merült fel, ezért erről az ítéltáblának nem kellett rendelkeznie.

Az ítéltábla a Pp. 87. § (2) bekezdése alapján megállapította, hogy a pervesztes, költségmentes felperes pártfogó ügyvédje díjának viselésére az állam köteles.

A felperes részére a fellebbezési eljárásban engedélyezett személyes költségmentesség következményeként az ügy tárgyi költségfeljegyzési jogos volta folytán feljegyzett kereseti illetéket a felperes pervesztességére tekintettel az állam viseli az R. 14. §-a értelmében.

Az ítéltábla a fellebbezést a Pp. 256/A. § (1) bekezdés f) pontja alapján bírálta el tárgyaláson kívül.

D e b r e c e n, 2012. szeptember 12.

Dr. Csiki Péter s.k. a tanács elnöke, Dr. Veszprémy Zoltán s.k. előadó bíró, Dr. Kocsis Ottília s.k. bíró

A kiadmány hitelül:

- kiadó -